

Anbefalinger for felles emnesystem og bruk av Norsk WebDewey: Emnedatakomiteens anbefaling

Følgende anbefaling er utarbeidet etter et ekstraordinært møte i Emnedatakomiteen (EDK) 13.01.2025. Anbefalingen tar stilling til dokumentet titulert *Anbefalinger for felles emnesystem og bruk av Norsk WebDewey* (datert 21.11.2024 og signert representanter fra Biblioteksentralen og Bokbasen). Under møtet ble det holdt en presentasjon fra nevnte representanter, hvor EDK kunne komme med spørsmål. Utfyllende informasjon og presiseringer fra denne presentasjonen har bidratt som diskusjonsgrunnlag for arbeidet i EDK. Referat fra møtet vil være tilgjengelig på EDK sine nettsider.

Anbefalingen fra EDK tar for seg tre hovedpunkter:

1. Overordnede konsekvenser av prosjektgruppas anbefalinger
2. Prosjektgruppas forslag til endring av *Anbefalinger for bruk av Norsk WebDewey*
3. Prosjektgruppas *Forslag til forenklinger* (vedlagt ved utsendelse av prosjektgruppas anbefaling)

I pkt.1 ser vi på overordnede konsekvenser av prosjektgruppas anbefaling, og vi kommer med en generell anbefaling basert på disse konsekvensene. Videre, i pkt. 2 og 3, vil vi gå mer spesifikt inn på de konkrete forslagene fra prosjektgruppa, og komme med vurderinger til disse punktene.

1. Overordnede konsekvenser av prosjektgruppas anbefalinger

Flytting av arbeidsmengde og ansvar over til fagbibliotekene

EDK ser at prosjektgruppas anbefalinger angår skole- og folkebiblioteksektoren. Dette er i tråd med bestillingen til prosjektet (titulert *Emneprosjekt* og datert 26.9.2024):

Prosjektgruppa vil i tillegg komme med anbefalinger til Nasjonalbiblioteket om Dewey-klassifikasjon og forenkling av denne for folke- og skolebibliotek

[...]

Forenkling av Dewey skal ikke skape merarbeid i folkebibliotekene

Selv om EDK erkjenner at det kan være behov for forenkling og effektivisering i folkebiblioteksektoren, mener vi det er problematisk at konsekvensene for fagbiblioteksektoren er utelatt i prosjektgruppas anbefaling.

EDK mener at dersom anbefalingen fra prosjektet følges, vil det skape merarbeid hos fagbibliotekene. Som en konsekvens av prosjektgruppas anbefaling, må fagbibliotek som har behov for mer spesifikk klassifikasjon sørge for dette selv, ettersom metadataleverandørene skal klassifisere forenklet og skjønnsmessig ut ifra litteraturbelegg. Med andre ord flyttes ansvar og arbeid *fra* metadataleverandørene *til* fagbibliotekene.

Med ulike behov for spesifisitet i klassifikasjonen, vil de foreslåtte endringene også innebære at prinsippet om at «en bok klassifiseres én gang» bortfaller.

Autoritative kilder for klassifikasjon

I dagens Dewey-anbefaling regnes tre ulike institusjoner som autoritative kilder for klassifikasjon:

- Library of Congress
- British Library
- Nasjonalbiblioteket

Som en følge av konsekvensene beskrevet i forrige avsnitt, ser EDK at nåværende autoriserte kilder for klassifikasjon risikerer å ikke lenger kunne regnes som autoritative for fagbibliotekene. Med metadataleveransen mottar Nasjonalbiblioteket Dewey-klassifikasjon fra metadataleverandørene. I dag regnes denne klassifikasjonen som autoritativ for alle biblioteker, men hvis fagbibliotekene ikke lenger kan bruke denne klassifikasjonen, kan heller ikke Nasjonalbiblioteket regnes som en autoritet.

Anbefaling fra EDK:

EDK mener det er problematisk at mulige konsekvenser for fagbibliotekene, og hensyn til disse, ikke er tatt med, verken i prosjektbestillingen eller i prosjektgruppas anbefaling. Overordnet sett kan EDK ikke anbefale at de foreslåtte endringene i klassifikasjonsarbeidet vedtas, slik de står i dag. EDK anbefaler videre at Nasjonalbiblioteket går i tett dialog med fagbibliotekene for å finne frem til løsninger, dersom det vedtas forenklinger i Dewey-klassifikasjonen. Komiteen anbefaler dessuten en mye grundigere utredning av konsekvenser og muligheter før noen forenklinger av klassifikasjonsarbeidet vedtas.

EDK anbefaler også at konsekvensen for Nasjonalbibliotekets status og rolle som en autoritet innen klassifikasjon tas i betraktning.

2. Anbefalinger for bruk av Norsk WebDewey

Fra prosjektet foreslås det å endre *Anbefalinger for bruk av Norsk WebDewey*. Endringen innebærer at andre setning i anbefalingen fjernes. Anbefalingen, slik den står i dag, lyder:

Klassifikasjonsnumre skal være så korrekte og fullstendige som mulig med tanke på gjenfinning. Anvisningene i WebDewey skal følges, og klassifikasjonsnummeret bør som hovedregel være så fininndelt som systemet gir mulighet til. Opplysninger om deweyutgave, språk og klassifikasjonsdato må registreres.

Etter prosjektgruppas forslag, vil den lyde slik:

Klassifikasjonsnumre skal være så korrekte og fullstendige som mulig med tanke på gjenfinning. Opplysninger om deweyutgave, språk og klassifikasjonsdato må registreres.

Hensikten med denne endringen er, ifølge prosjektgruppa, å gi større rom for skjønnsmessige vurderinger, samt at klassifikator får anledning til å unnlate dypklassifikasjon der det ikke er litteraturbelegg for det.

Anbefaling fra EDK:

EDK anbefaler at endringsforslaget ikke tas til følge. Den tekstlige endringen virker ikke klargjørende for formålet. Basert på tilbakemeldingen fra Faggruppe for Resource Management, og på presentasjonen av prosjektet, er det tydelig for EDK at endringen levner et for stort tolkningsrom og motstridende forståelser av hensikt og innhold, alt etter hvem som leser.

EDK, som har formulert Dewey-anbefalingen slik den står i dag, er imidlertid villig til å se på presiseringer, definisjoner og flere klargjørende tiltak rundt dagens Dewey-anbefaling, dersom det blir et behov for det. EDK ser f.eks. at begrepet «hovedregel» (slik det står i Dewey-anbefalingen) allerede åpner for en viss fleksibilitet, men at dette også kan gjøres tydeligere i anbefalingen.

3. Forslag til forenklinger (vedlagt ved utsendelse av prosjektgruppas anbefaling)

A. I prosjektgruppas forslag til forenklinger foreslås det at Dewey-klassifisering droppes helt for følgende sjangre:

- **Bøker for små barn (må defineres nærmere)**

o *Anbefaling fra EDK:*

EDK ser at det kan være hensiktsmessig å droppe klassifisering av bøker for små barn, som f.eks. pekebøker. Det må imidlertid defineres klart hvilken type bøker det her er snakk om.

- **Skjønnlitteratur (forutsatt gjenfinning på originalspråk) (inkludert skjønnlitterære tegneserier)**

o *Anbefaling fra EDK:*

I og med at fagbibliotekene klassifiserer skjønnlitteratur, anbefaler EDK at dette forslaget utredes og tas i nær dialog med fagbibliotekene, i tråd med diskusjonen i pkt. 1 (side 1-2). Komiteen er imidlertid åpen for at klassifisering av skjønnlitteratur *kan* innebære en dublering av data, ettersom nødvendige metadata vil finnes på katalogposten.

- **Eventyr (folkeeventyr og kunsteventyr)**

o *Anbefaling fra EDK:*

EDK anbefaler at dette forslaget utredes mer omfattende, og i dialog med biblioteker det vil ha konsekvenser for.

- **Utstillingskataloger**

o *Anbefaling fra EDK:*

EDK anbefaler grundigere utredning og dialog med fagbiblioteker der dette er relevant, på linje med diskusjonen i pkt. 1 (side 1-2).

B. Videre foreslår prosjektgruppa følgende forenklinger:

- **Lærebøker med tilhørende metodebøker for lærere klassifiseres på samme nummer**
 - o *Anbefaling fra EDK:*
EDK ser at det kan være hensiktsmessig å klassifisere lærebøker med tilhørende metodebøker på samme nummer. EDK anbefaler grundigere utredning og dialog med fagbiblioteker der dette er relevant, på linje med diskusjonen i pkt. 1 (side 1-2).

- **Droppe geografisk inndeling og periodeinndeling i klassifikasjon av jubileumsbøker (inkludert bedriftshistorie).**
 - o *Anbefaling fra EDK:*
EDK anbefaler grundigere utredning og dialog med fagbiblioteker der dette er relevant, på linje med diskusjonen i pkt. 1 (side 1-2).

- **Bøker om personlig kristenliv, med generelle betraktninger om kristendom og som ikke omhandler et mer spesifikt emne, samles på klassenummer 248.4**
 - o *Anbefaling fra EDK:*
EDK anbefaler at forslaget utredes videre, men er enig i at det kan være en akseptabel løsning der man ikke finner et mer konkret emne for boka.

- **Bøker om personlig utvikling og analyse, som stort sett inneholder personlige betraktninger om livet og verden – uten å handle om noe mer spesifikt (og som ikke er biografier) samles på klassenummer 158.1.**
 - o *Anbefaling fra EDK:*
EDK anbefaler at forslaget utredes videre, men er enig i at det kan være en akseptabel løsning der man ikke finner et mer konkret emne for boka.

C. Prosjektgruppa foreslår videre en endring i bruk av Hjelpetabell 1 og spesielle hjelpetabeller. Det foreslås her at utvalgte deler av Hjelpetabell 1 ikke lenger skal benyttes, samt at man innfører en behovsbasert bruk av spesielle hjelpetabeller.

Anbefaling fra EDK:

Det er ikke åpenbart for komiteen hvordan den foreslåtte endringen i bruken av hjelpetabeller vil medføre forenkling og effektivisering. Innføring av unntak og skjønnsmessige vurderinger kan like gjerne innebære merarbeid og betenkingstid.

EDK vil derfor ikke anbefale at forslagene til endringer vedrørende bruk av *Hjelpetabell 1* vedtas.

EDK vil heller ikke anbefale at forslagene til endring i bruk av *spesielle hjelpetabeller* vedtas, slik de står nå. EDK anbefaler grundigere utredning og dialog med fagbibliotekene, på linje med diskusjonen i pkt. 1 (side 1-2).